

CASOPISHARMONIE.CZ

1. Jiří Habart – debutový triumf na Pražském jaru

23.05.2024 casopisharmonie.cz

Odkaz na originál

Klíčová slova: Habart (5); Jiří (5); Habartem (2); Jiřím (2); divadle; Jakuba; Kleckera; Marek; moravskoslezském; Národním; Šedivý

Alena Sojková Debuty mladých dirigentů mají na Pražském jaru již několikaletou tradici.

Vznikly v roce 2014 z podnětu Jiřího Bělohávků a od té doby se na pražskojarním pódiu představilo devět nadějných dirigentů a jedna dirigentka (Pavel Trojan, Marek Šedivý, Jiří Rožeň, Jonathon Heyward, Chuhei Iwasaki, Ben Glassberg, Robert Kružík, František Macek, Marek Prášil, Alena Hron). Tím jedenáctým byl v úterý 21. května Jiří Habart (rozhovor s ním si můžete přečíst a v květnovém vydání Harmonie), který vloni dobyt významné úspěchy v soutěžích v Londýně a Debrecínu. V současnosti působí v Národním divadle moravskoslezském. Myslím, že jeho operní výbava, mimo jiné získaná i studiem u Jakuba Kleckera a Tomáše Hanuse a zkušenostmi z komorní opery JAMU, se projevila i v uchopení skladeb úterního večera. Byla znát v dirigentově ohleduplném přístupu k orchestru a sólistovi, v jasné představě o celku a zároveň schopnosti vyzdvihnout detaily.

Zvolená dramaturgie byla pestrá a různorodá jak místem, tak dobou vzniku. Pohybovala se na škále od Mendelssohna a Griegova romantismu po Pendereckého violový koncert z roku 1983. Volba to byla prozíravá, ba šťastná, protože orchestr Prague Philharmonia i dirigent mohli ukázat svou hudební všestrannost. Předehra ke Snu noci svatojánské, op. 21 Felixe Mendelssohna-Bartholdyho především navodila zvědavost na další dirigentovy kreace. Vláčnými, spíše úspornými gesty, pro orchestr dobře čitelnými, nestrhávajícími na sebe pozornost, avšak elegantními, s propracovanou levou rukou, přivedl Prague Philharmonii k pěknému plnému zvuku, avšak úplná souhra smyčců s dechy jako by ještě čekala na své usazení.

Romantická vlna vynesla dirigenta s orchestrem na kamenitý, jen spoře sluncem zalitý břeh v Koncertu pro violu a orchestr Krzysztofa Pendereckého. Sedm částí koncertu propojených kadencemi violy je spíše jednodušou elegií, instrumentačně velmi zajímavou, s bohatým využitím perkusí, vtahující svou vzrušenou i posmutněle zádušnou atmosférou. Skladatel ji napsal na objednávku k 200. výročí narození Simóna Bolívara, premiéry se tehdy chopil kubánský violista José Vázquez. V Rudolfinu se v roli sólisty představil loňský vítěz pražskojarní soutěže v oboru viola, francouzsko-nizozemský umělec Sao Soulez Larivière, vítěz mnoha dalších významných klání, student Tabey Zimmermann, který svou hru obohacuje konzultacemi například s Antoinem Tamestitem nebo Stevenem Isserlisem. Kromě jiného je nositelem ocenění Mladý umělec roku a v sezoně 2024/25 s titulem Vycházející hvězda vystoupí v nejvýznamnějších evropských sálech. Skromný mladý muž je od loňska profesorem violy na salcburském Mozarteu, hraje na nástroj Frederica Chaudiera z roku 2013. Spojení Larivière s Jiřím Habartem se ukázalo jako zásadní, lépe řečeno skvělá volba. Již v Mendelssohnovi bylo možné poodhalit Habartovo osobnostní založení (které s hudební interpretací úzce souvisí) – neokázalost, spíše introvertnost, expresivitu, která však není doprovázena exhibicionismem, poctivost a důslednost, s níž přistupuje k partituře, ohled na hudebníky... To se v plné míře projevilo v souznění se sólistou, troufám si dokonce tvrdit, že oba jsou podobného naturelu, což synergicky znásobilo posluchačský zážitek z jejich interpretace. Nevím jak orchestr, ale violista Pendereckého koncert pro Pražské jaro speciálně nastudoval a provedl ho tu v osobní premiéře. Naprosto to nebylo znát, suverénně zvládal všechny záležitosti Pendereckého partitury, technicky, rytmicky i výrazově více než náročné. Jeho výkon – právě jako orchestru a zejména dirigenta – považuji za fenomenální. Pendereckého hudba, v mnoha úsecích disonantní, nelíbivá, se přelévá od ztišení (smyčce, šustění činel doprovázejících takřka neslyšnou violu) ke vzrušení, bicí nástroje, kterých Pendereckí s oblibou využívá i v jiných svých skladbách, mají nejen rytmizační, ale i barvotvornou úlohu. Řešení propojit jednotlivé části elegie violovými kadicemi je ďábelské, protože posluchačova pozornost je "natahována", rozvíjena, skladatel jí nedá oddechu. Čím dál skřípavější, nelibivější, znepokojující zvuk violy se postupně uzavírá v očistném žalozpěvu. Síla Pendereckého hudby, tlumočená Jiřím Habartem, Saem Soulezem Larivière a orchestrem Prague Philharmonia ve srozuměné jednotě, zdaleka neodezněla s poklesem dirigentovy ruky. Bouřlivě aplaudující obecenstvo si vyžádalo přídavek, ke kterému Larivière vyzval koncertní mistryni Pavlu Tesařovou. Ta již během obou čísel programu vedla orchestr jistě a spolehlivě. Ve dvou z Duetů na lidová témata Grażyny Bacewicz oba muzikanti potvrdili své mistrovství.

Způsob, jakým Jiří Habart (za vydatné pomoci tvárného, naslouchajícího orchestru) pojal Griegovu Suitu č. 2 k Peeru Gyntovi, op. 55, byl po mém soudu objevený. Tak málo stačí, aby interpretace tohoto opusu sklouzla k přehnaným emocím, sladkobolnosti... Nic z toho Jiří Habart nedovolil. V první části Únos nevěsty. Ingridin pláč vedl orchestr k vyjádření severské zasmušlosti, ke změti citů, k opravdovosti. Hráče inspiroval k plynulým dynamickým přechodům, výrazu, který naplňoval jeho představy. V temperamentní větě Arabský tanec se Habart nechal strhnout ohnivostí hudby a předvedl expresivně taneční dirigentské kreace, v daném kontextu naprosto funkční. Orchester mu plnil jakékoli přání, v nádherně vystavěné části Návrat Peera Gynta do vlasti excelovaly flétny a klarinety, smyčce dosahovaly sametově temných barev. Slovežina píseň, nádherná hudba, již potkal osud zprofanovanosti, zazněla ve své čisté kráse, prostě, neokázale, s vypíchnutím všech detailů, které do ní Grieg vložil a Jiří Habart zvýraznil.

Debutový koncert vyvrcholil Tanci z Galanty Zoltána Kodályho, které poprvé zazněly v roce 1933. Inspirace lidovou hudbou, cikánským orchestrem, uherskými tanci, kterou Kodály vložil do své skladby, posluchači vždy s radostí přijímané, se potkala s přístupem dirigenta i orchestrální interpretací. Podobně jako ve všech předchozích skladbách i zde vynikla Habartova jemná práce s detaily, pramenící nejen z důkladné znalosti partitury, ale obecněji z přístupu k jejímu ztvárnění. Jako by si byl Jiří Habart vědom rčení "ďábel je skryt v detailu" a přepečlivě staví svůj výklad na drobných, leč podstatných prvcích partitury. Jeho Kodály – a Prague Philharmonia to skvěle pochopila – byl plný promyšlených kontrastů, ztišení, hravosti a půvabu na straně jedné, na straně druhé

vřavy, která však nezněla humpolácky, ani forte nebyla ohlušující. Barvy jednotlivých nástrojů a nástrojových skupin byly zvukově krásně sladěné, na jejich pozadí se dokázaly zablýsknout něžné flétny a klarinety.

Sdílet článek:

URL | <https://www.casopisharmonie.cz/kritiky/jiri-habart-debutovy-triumf-na-prazskem-jaru/>

[« zpět na začátek](#)

© NEWTON Media, a. s., tel.: +420 225 540 801-2, www.anopress.cz, obchod@anopress.cz